

Rok dopuszczenia 2010.

REKOMENDACJA

Ogólnopolska Komisja Fryzjersko-Kosmetyczna Związku Rzemiosła Polskiego rekomenduje podręcznik „Nowoczesne Fryzjerstwo - chemia, technologie, techniki” (wydanie drugie zmienione i rozszerzone), jako materiał dydaktyczny do wykorzystania w procesie szkolenia uczniów w salonach fryzjerskich oraz organizacji szkoleń zawodowych i doskonalących dla pracowników salonów fryzjerskich.

Dynamiczne zmiany z zakresie usług fryzjerskich determinowane przez: pojawiające się na rynku nowe produkty i narzędzia, kreowanie nowych linii strzyżeń oraz trendy mody fryzjerskiej wymagają, także modyfikacji materiałów wykorzystywanych w edukacji zawodowej. Kształtowanie umiejętności z wykorzystaniem dobrej literatury zawodowej niewątpliwie ma wpływ na poprawę jakości kształcenia, a przygotowani w ten sposób fachowcy w większym stopniu będą mogli spełniać wymogi przyszłej klienteli, i co za tym idzie tworzyć dobrą markę salonu fryzjerskiego.

W ocenie OKF-K ZRP nowoczesna forma i treść podręcznika z pewnością są odpowiedzią na potrzeby młodzieży uczącej się tego zawodu, jak też osób dorosłych zainteresowanych uzyskaniem nowych kwalifikacji zawodowych.

Przewodniczący OKF-K ZRP
/-/Miroslaw JUSZCZAK

Projekt graficzny okładki i książki: Zuzanna Sumirska

Opracowanie graficzne i łamanie: OLY

Druk i oprawa:

Spis treści

CHEMIA PREPARATÓW FRYZJERSKICH

ZUŁĄZKI NIEORGANICZNE	9
J Woda i jej zastosowanie we fryzjerstwie	9
1. Rodzaje wody.	9
2. Właściwości fizyko-chemiczne wody.	9
II. Kwasy i zasady.	10
1. Budowa kwasów i wodorotlenków.	10
2. Właściwości kwasów i zasad.	12
3. Zastosowanie kwasów i zasad we fryzjerstwie.	14
III. Nadtlenek wodoru i jego roztwory.	15
1. Budowa i otrzymywanie nadtlenu wodoru	15
2. Właściwości nadtlenu wodoru	15
3. Postacie handlowe roztworów nadtlenu wodoru.	16
4. Rozcieńczanie i zatężanie roztworów nadtlenu wodoru	17
ZWIĄZKI ORGANICZNE	18
IV. Węglowodory.	18
1. Budowa i właściwości węglowodorów nasyconych	18
2. Zastosowanie węglowodorów nasyconych we fryzjerstwie	19
V. Wybrane jednofunkcyjne pochodne węglowodorów.	20
1. Alkohole	20
2. Fenole	23
3. Kwasy karboksylowe (organiczne).	23
4. Tłuszczowce	25
VI. Dwufunkcyjne pochodne węglowodorów.	30
1. Kwas tioglikolowy.	30
2. Hydroksykwasy.	30
3. Węglowodany.	30
4. Aminokwasy.	32
5. Białka	32
VII. Witaminy i składniki mineralne	33
1. Witaminy rozpuszczalne w tłuszczach.	33
2. Witaminy rozpuszczalne w wodzie.	33
3. Składniki mineralne.	34
VIII. Naturalne źródła pozyskiwania surowców fryzjerskich.	34
1. Glony.	34
2. Drożdże	34
3. Produkty mleczne	34
4. Produkty pszczele.	35
5. Rośliny wykorzystywane we fryzjerstwie.	35
IX. Środki powierzchniowo czynne (SPC).	37
1. Budowa środka powierzchniowo czynnego.	37
2. Podział i działanie środków powierzchniowo czynnych	38
3. Detergenty.	38
X. Formy występowania kosmetyków.	38
1. Roztwory i żele.	38
2. Emulsje	39
3. Pianki	40
4. Zawiesiny.	40
5. Aerozole	40
WŁOSY.	41
1. Budowa i fizjologia włosów.	42
2. Naturalna barwa włosów.	43
3. Warstwy ochronne włosa	43
4. Właściwości włosów.	44
5. Fazy wzrostu włosa	45
6. Uszkodzenia włosów.	45
ORGANIZOWANIE STANOWISKA PRACY FRYZJERA.	47
1. Organizacja prac fryzjerskich	48
2. Wyposażenie miejsca pracy fryzjera	49
3. Narzędzia fryzjerskie.	50

4. Przybory fryzjerskie	54
5. Odzież ochronna i rękawiczki	59
6. Czyszczenie, dezynfekcja, sterylizacja	59
7. Aparaty i komputery we fryzjerstwie	61
8. Komputery we fryzjerstwie	66
9. Powtórzenie podstawowych zasad zachowania czystości po wykonanej usłudze	68
PIELĘGNACJA WŁOSÓW	69
1. Stan włosów a ich pielęgnacja	70
2. Rodzaje zabiegów pielęgnacyjnych (mycie włosów, masaż, czesanie i szczotkowanie, pielęgnacja kompleksowa).	72
3. Preparaty pielęgnacyjne - działanie, zasady stosowania, formy.	78
4. Przykłady preparatów do pielęgnacji włosów.	81
5. Profilaktyka, czyli zapobieganie przed szkodliwym działaniem czynników zewnętrznych	90
6. Kondycjonowanie (krótkotrwała poprawa stanu włosów).	90
7. Regeneracja i stymulacja pracy mieszków włosowych (długotrwała poprawa stanu włosów).	91
8. Ochrona i synergia	94
9. Pielęgnacja włosów dziecka	94
NIETRWAŁE ODKSZTAŁCANIE WŁOSÓW	95
1. Preparaty do nietrwałego odkształcania włosów.	96
2. Przykłady preparatów do stylizacji fryzur.	98
3. Ondulacja wodna	106
4. Ondulacja żelazkowa	114
5. Czesanie włosów.	117
TRWAŁE ODKSZTAŁCANIE WŁOSÓW	123
1. Ondulacja chemiczna (trwała).	124
2. Przykłady preparatów do chemicznego ondulowania włosów.	127
3. Zasady i techniki nawijania włosów do ondulacji chemicznej.	132
4. Przeciwwskazania do ondulacji chemicznej.	133
5. Błędy podczas ondulacji chemicznej (trwałej).	133
6. Technologiczny przebieg ondulacji chemicznej (trwałej).	134
7. Technologiczny przebieg trwałej kolorowej.	138
8. Trwałe prostowanie włosów.	140
9. Powtórzenie zaleceń do ondulacji chemicznej.	145
STRYZENIE WŁOSÓW	147
1. Budowa i kształt głowy.	148
2. Porost włosów.	148
3. Zabieg strzyżenia.	150
4. Czynności wstępne przed stryżeniem.	150
5. Wykonywanie zabiegu strzyżenia	151
6. Strzyżenie męskie	159
7. Strzyżenie damskie	166
8. Przykłady strzyżeń	172
9. Błędy w stryżeniu i ich korygowanie.	174
ROZJAŚNIANIE I ODBARWIANIE WŁOSÓW	175
1. Proces rozjaśniania i odbarwiania włosów.	176
2. Przykłady preparatów do rozjaśniania i odbarwiania włosów.	179
3. Rozjaśnianie włosów	182
4. Rodzaje zabiegów rozjaśniania	182
5. Przebieg technologiczny rozjaśniania właściwego.	183
6. Powtórzenie technologicznego przebiegu rozjaśniania włosów.	189
KOLORYZACJA	191
1. Historia farbowania włosów.	192
2. Preparaty do koloryzacji	192
3. Farby roślinne	192
4. Farby syntetyczne	194
5. Mechanizm wywoływania barwników pośrednich w korze włosa	194
6. Przykłady preparatów stosowanych do koloryzacji włosów.	195
k. iloryzacja (farbowanie)	

ZAGĘSZCZANIE I PRZEDŁUŻANIE WŁOSÓW.	217
1. Zasady zagęszczania i przedłużania włosów.	219
2. Rodzaje włosów do zagęszczania i przedłużania	219
3. Zasady postępowania z włosami doczepianymi	220
4. Metody doczepiania włosów.	220
5. Przebieg technologiczny doczepiania włosów.	221
6. Przykłady zabiegów zagęszczania i przedłużania włosów.	221
ORGANIZOWANIE PRAC FRYZJERSKICH W SALONIE	223
1. Projekt, aranżacja i wyposażenie salonu fryzjerskiego.	224
2. Zasady funkcjonowania salonu fryzjerskiego - zarządzanie salonem	225
3. Marketing w salonie - sprzedaż usługi, sprzedaż towaru.	226
4. Karta klienta	227
5. Zasady obsługi klienta	227
6. Typy klientów.	229
7. Fazy obsługi klienta	230
8. Reklamacja	233
9. Klient w salonie fryzjerskim	234
10. Podstawowe zasady pracy w salonie.	234
ELEMENTY EKONOMII I PRAWA W SALONIE FRYZJERSKIM	235
1. Podstawowe terminy ekonomiczne i prawne.	236
2. Biznesplan salonu fryzjerskiego.	237
3. Rejestracja podmiotu gospodarczego.	239
4. Stosunek pracy i relacje interpersonalne w działalności podmiotu gospodarczego.	240
5. Rękojmia, gwarancja, reklamacja.	245
6. Roszczenia	246
7. Instytucje ochrony konkurencji i konsumenta	247
8. Zarządzanie przedsiębiorstwem, marketing usług	249
9. Elementy przedsiębiorczości w salonie fryzjerskim	249
Użyteczne informacje.	251
Bibliografia	252
Dodatkowe materiały edukacyjne.	253

ZWIĄZKI NIEORGANICZNE

Powszechnie stosowane we fryzjerstwie związki nieorganiczne to: woda, kwasy i zasady oraz nadtlenek wodoru.

I. Woda i jej zastosowanie we fryzjerstwie

Woda to jeden z podstawowych surowców fryzjerskich. Jako rozpuszczalnik lub rozcieńczalnik jest wykorzystywana w produkcji wielu preparatów fryzjerskich, jak: szampony, farby, płyny i utrwalacze do trwałej ondulacji, oraz jako faza wodna - w produkcji emulsji i roztworów. Stanowi niezbędny surowiec do mycia włosów na mokro, do usuwania zanieczyszczeń z narzędzi i przyborów. Od jakości wody zależy jakość świadczonych usług fryzjerskich.

1, Rodzaje wody

Woda występuje na Ziemi w trzech stanach skupienia:

- ciekłym - morza, oceany i wody śródlądowe,
- stałym-lód,
- gazowym - para wodna.

Cząsteczkę wody stanowią dwa atomy wodoru i jeden atom tlenu. Według miejsca występowania wyróżnia się wody powierzchniowe, głębinowe i opadowe.

Woda mórz i oceanów ma odczyn zasadowy (pH ok. 8), charakteryzuje się dużym zasoleniem i obecnością licznych pierwiastków, np. krzemu, jodu, rtęci, chromu, srebra. Powoduje uszkodzenia włosów ze względu na odczyn (włosy w środowisku zasadowym pęcznieją). Włosy nasączone wodą morską intensywnie pochłaniają promienie słoneczne, które niszczą keratynę - podstawowe białko, z którego zbudowane są włosy. Dlatego po kąpieli w morzu powinno się spłukiwać włosy wodą słodką.

Wody słodkie mają odczyn kwaśny, często są zanieczyszczone ściekami przemysłowymi i komunalnymi oraz środkami chemicznymi wypłukiwanymi z pól uprawnych. Uzdarniona woda rzek i jezior jest doprowadzana wodociągami m.in. do mieszkań i salonów fryzjerskich. Woda ta nadaje się do mycia, a jej kwaśny odczyn wpływa ściągająco na włosy. Nie można natomiast jej stosować do produkcji preparatów fryzjerskich, ponieważ kwaśny odczyn zaburza działanie substancji aktywnych w środkach fryzjerskich. Do produkcji farb, płynów ondulujących itp. stosuje się czystą chemicznie wodę destylowaną.

Wody głębinowe i opadowe. Wody głębinowe pozyskuje się ze źródeł podziemnych, zawierają cenne mikro- i makroelementy, które działają leczniczo. Do wód opadowych należą deszczówka i woda ze stopionego śniegu - charakteryzują się niską zawartością soli wapnia i magnezu (to woda miękka). Na skutek zanieczyszczenia powietrza spalinami (które zawierają tlenki siarki i azotu) woda opadowa - tzw. kwaśne deszcze - nie jest wykorzystywana w życiu codziennym.

2. Właściwości fizyko-chemiczne wody

2.1. Budowa chemiczna wody

Cząsteczkę wody tworzą dwa atomy wodoru i jeden atom tlenu. H_2O

W cząsteczce wody między atomami tlenu i wodoru występują mocne wiązania atomowe spolaryzowane. Nadają one cząsteczce biegunowość i tworzą z niej dipol, co oznacza, że przy atomie tlenu panuje elementarny ładunek ujemny (-), a przy atomach wodoru elementarny ładunek dodatni (+).

Między cząsteczkami wody działają słabsze siły przyciągania. Cząstkowe ładunki ujemne na atomie tlenu przyciągają ładunki dodatnie (dwa) na atomach wodoru sąsiedniej cząsteczki wody. Tworzą się wówczas tzw. wiązania wodorowe. Każda cząsteczka wody łączy się z czterema innymi w pięcioelementową strukturę zwaną gronem.

2.2. Napięcie powierzchniowe

Wiązania wodorowe między cząsteczkami powodują, że na powierzchni wody cząsteczki zagęszczają się i powstaje tzw. błonka powierzchniowa. Siły, które działają na cząsteczki tworzące błonkę, stanowią napięcie powierzchniowe. Powoduje ono, że woda dąży do przyjęcia kształtu o najmniejszej powierzchni, czyli kropli. Krople z kolei łączą się ze sobą.

Napięcie powierzchniowe działa też na granicy faz (tzw. napięcie międzyfazowe)

- woda - powietrze,
- woda - olej,
- woda - ciało stałe.

Jeżeli siły działające na ciało stałe są większe niż napięcie powierzchniowe, woda wniknie do ciała. W przeciwnym razie woda nie będzie nawilżone, ponieważ woda rozleje się po jego powierzchni. **Dzieje się tak podczas zwilżania włosów wodą lub jej roztworami.** Woda gromadzi się na ich powierzchni w postaci kropli. **Wówczas zwilżalność włosów można zwiększyć odpowiednimi środkami powierzchniowo czynnymi które obniżą napięcie powierzchniowe na granicy faz (woda - ciało stałe), i płyn wnika do wnętrza. W taki właśnie sposób działają substancje powierzchniowo czynne (SPC) w szamponach, farbach oraz płynach do ondulacji, te substancje ułatwiają wnikanie w głąb włosów aktywnych substancji rozpuszczonych w wodzie.**